

e-Rojnost č. 253

Znojemské dění komentuje Jiří Cmunda Roupec

Vychází od září 2017

26. 7. 2022

Co kandidáti přehlíží str. 2

Město čeká přechod od skládkování ke spalování str. 2

Kníže Potěmkin má ve Znojmě následovníky str. 3

Osudy monumentů: Socha Svobody str. 4

Za bývalými soc. dem. lídry radniční koalice se táhnou dva nedokončené projekty – obchvat a Nové Oblekovice

V prohlášení několika kandidátů nadcházejícího volebního klání o místa v zastupitelských lavicích města Znojma se kromě jiného objevují i sliby týkající se řešení bytové nouze. Na nové byty voliči obvykle slyší a je to současně jedna z podmínek rozvoje města. Možná se ve víru volební agitace a příprav zapomíná, že ve Znojmě jsou dvě bytová želízka, ba přímo železa v ohni. Jedním je plán na výstavbu rezidenční čtvrti v lokalitě Pod městským lesíkem s kapacitou 246 nízkenergetických bytů v šesti pětipodlažních bytových domech a 36 rodinných domů. Projekt je takříkajíc v běhu příprav.

Druhým želízkem, které se nekuje, ale už řadu měsíců rezaví, je projekt na vybudování obdobné lokality pro bydlení v Oblekovicích. V roce 2018 politici z radniční koalice ČSSD, ODS, ANO v čele se starostou Janem Groisem poklepali základní kámen opatřený deskou s nápisem Nové Oblekovice. Z ambiciózního projektu, který počítal s bytovým domem, několika dvougeneračními domy a samostatnými rodinnými domky o celkovém počtu 83 objektů byla realizována jen hrubá stavba bytového domu. Šumperská firma Lezapari Development s. r. o., koupila městské pozemky a připojila je ke svým, které vykoupila od soukromníků. Město si nechalo zpracovat zastavovací studii, ale jen na tu část, která ji původně patřila. Nový majitel pozemků pak prostor značně přehustil. Začal budovat bytový dům a inženýrské sítě, ale údajně v té době byla firma vytunelována. Za této situace požádala společnost Lezapari Krajský soud v Brně o ochranu před věřiteli. Její žádosti bylo vyhověno a soud nařídil moratorium do října 2021. U hlavní silnice vedle oblekovického kulturního domu stále straší nedostavěná bytovka a téměř tříhektarová plocha zarůstající plevelem.

Vedení Znojma sice nenese za současný stav přímou zodpovědnost, ale politickou ano. Není zřejmé, do jaké míry bylo jednání s investorem transparentní. Spíše akce představená v září 2018 nese znaky předvolební agitace vedení města pod taktovkou ČSSD před říjnovými komunálními volbami. Dost možná to měla být pojistka ke Groisovu obchvatu.

Je zajímavé, tedy spíše podivné, že v době, kdy rada města pod vedením ing. Malačky oznámila záměr stavět byty u Městského lesíka, nepadlo ani slovo o osudu oblekovického bytového areálu. Od dosavadního nesolventního investora tam lze těžko očekávat, že bytový areál někdy dokončí. Je ale pravděpodobné, že bude chtít rozvrtný projekt prodat. Současně je s těžší úřestavitelné, aby momentálně totálně zadlužené město bazénovou investicí se ujalo dostavby samo, byť v redukované podobě. Mělo by ale vynaložit maximální úsilí ve spolupráci s firmou Lezapari v nalezení vhodného kupce a investora, který by areál dokončil.

Je to už druhý případ velké znojemské stavby, která za vedení města bývalým starostou Janem Groisem i za současného starostování ing. Jakuba Malačky skončil v patové situaci. Uvidíme, zdalipak se ve volebním programu některého z místních politických subjektů objeví alespoň náznak snahy tento problém dotáhnout do zdárného konce. Ve světle tohoto případu vyznívají sliby o nutnosti bytové výstavby jako liché.

Co kandidáti přehlížejí

Hlavním problémem snižujícím kvalitu života ve Znojmě je přetížená tranzitní trasa vedená městem. Toho si bylo vědomo i první porevoluční vedení Znojma a zadalo projekt na výstavbu silničního obchvatu města. Bohužel tehdejší radní nevzali v úvahu dva základní parametry – rozšiřování města a nárůst kamionové dopravy po našem vstupu do Evropské unie a do schengenského prostoru. Tento zásadní nedostatek ignorovali jejich nástupci a radní z ČSSD, kdy dokončení zastaralého projektu zakomponovali do svého volebního programu, čímž znojemskou veřejnost zmátli. Záměru z jejich pohledu bylo dosaženo, zůstali na radnici i na další volební období. Skutečným výsledkem je v polích rozestavěná silnice a vyhozené miliony oknem, ale hlavně trvající dopravní přetíženost města.

Dnes je při tom všem zvláštní, že žádný z politických subjektů, chystajících se svést boj o vedení města nezařadil změnu tíživého dopravního stavu do svých volebních programů. Zatím jediní Piráti se ve svém programu postavili za dokončení obchvatu. Neřekli ale, jak toho chtějí docílit. Ostatní to možná budou mít ve volebních programech, které ale chtějí zveřejnit až před volbami, tedy v době, kdy už nebude možno se zeptat na podrobnosti.

Obrátil jsem se v této souvislosti na předsedkyni Spolku Obchvat, Mgr. Polákovou, zda s nimi někdo alespoň teoreticky jednal o možných ústupcích, které ze strany Spolku brání pokračování stavby. Nikdo se v záležitosti stavby na Spolek neobrátil. Zdá se, že problém se povleče dál i v dalších letech.

V dosud zveřejněných prohlášeních lídrů stran se často sice objevuje problém pouličního parkování, které podobně jako průjezd aut zapleveluje ulice města. Majitelé aut při koupi vozu, na rozdíl od Japonska, nemusí dokládat, kde budou svoje auto dlouhodobě parkovat. V šedesátých letech, kdy nastal boom dopravy, se houfně začaly stavět i garáže. Samozřejmě v centru města volná místa nebyla, a tak byly stavebníkům nabídnuty parcely v okrajových částech, nežádka na úkor přírody. Jedná se o stovky garáží. Kdo by ale chodil denně parkovat své auto půl kilometru i dál do garáže. Prostě je postaví někde poblíž svého bydliště. Stálo by za to prověřit tuto okolnost a v případě nevyužívané garáže na ni uvalit některý druh daně. Současně by se konečně mělo vedení města rozhoupat ke stavbě garážových domů a v případě, že by majitel postoupil garáž městu, dostal by na revanš místo v parkhousu za snížený poplatek. Především by se pro začátek mohlo jednat o lokality v povodí potoka Leska a u hřbitova. Ano, byla by to jednání zdlouhavá a nepřijemná, ale nanejvýš potřebná.

Ceny za likvidaci komunálního odpadu stoupají. Město čeká přechod od skládkování ke spalování

Vznik a likvidace odpadů je jeden z největších problémů planety. Podle Organizace spojených národů celosvětová roční produkce odpadů překračuje jednu miliardu tun. Evropská unie se v nakládání s odpady řídí třemi základními principy: 1. Předcházení vzniku odpadů, 2. Recyklace odpadů či opětovné použití, 3. Odpad, který není možné recyklovat nebo znovu použít by se měl bezpečně spalovat. Současně EU zpřísnila emisní limity spaloven, zejména pokud jde o emise dioxinů. Zpřísnila rovněž pravidla pro skládkování odpadu. Tato pravidla jsou závazná i pro Českou republiku. Od toho se odvíjejí i pravidla odpadového hospodářství krajů, měst a obcí.

Jihomoravský kraj se řídí plánem odpadového hospodářství vypracovaným na období 2016 až 2025. Z únorového hodnocení z loňského roku vyplynulo, že v roce 2019 činila celková produkce odpadu 5 046,64 tisíc tun. Z toho činil komunální odpad (KO) 12,4 %, tj. 627 tisíc tun. To představuje 527,19 kg KO na obyvatele a rok. Z hlediska využití bylo v roce 2019 materiálově využito 43,3 % KO, energeticky 34,4 %. Na skládky bylo vyvezeno 196 912 tun, tj. 31,4 %.

**Každý občan Znojma
odloží téměř 400 kg odpadu**

Podle aktuální informace Městského úřadu Znojmo dosáhl objem komunálního odpadu v loňském roce 13 500 tun. V přepočtu na jednoho obyvatele připadá 391 kilo odpadu.

Z toho byla zhruba třetina vytríděna. Ze separovaných složek představoval největší díl bioodpad (2 881 tun), papír (644 tun), plasty (407 tun), sklo (356 tun), železo (117 tun).

Znojemský starosta ing. Jakub Malačka apeluje na občany, aby ještě zvýšili svoje úsilí ve třídění odpadu. Plakátová výzva těžko pohne těmi, kteří dosud třídění odpadu ignorovali, možná z prosté pohodlnosti udělat pár kroků navíc. Současně starosta vyzývá, aby odpad nebyl odkládán mimo kontejnery. Nejde jen o přírodu a čistotu města, ale rovněž o peníze, dodává starosta. Za likvidaci komunálního odpadu platí město specializovaným firmám ročně 50,6 milionu korun. Jen asi třetina je kryta z poplatků občanů. Více než 30 milionů musí město doplácet.

S ohledem na současné zvyšování cen všeho druhu, včetně služeb, zvyšují se i ceny za odvoz odpadu a jeho uložení na skládku. Město předpokládá, že vbrzku zaplatí za tunu uloženého odpadu 1 850 Kč. Současně očekává celostátní zákaz skládkování odpadu.

V únoru 2017 Zastupitelstvo města Znojma schválilo plán odpadového hospodářství do roku 2026. V něm se mimo jiného uvádí, že město musí přejít do roku 2024 od skládkování ke spalování odpadu. Pokud je známo, tento záměr nebyl, dementován ani změněn. To by znamenalo odvážení nevytríděného komunálního odpadu do brněnské spalovny firmy SAKO. Jak náročné, finančně a logisticky, to bude? Termín se blíží, ale starosta se ani slovem nezmiňuje, v jaké fázi přípravy jsou. Město patrně spoléhá, že odvoz do Brna zajistí specializované firmy. Občany by zajisté zajímalo, jak se tato změna promítne do jejich peněženek. Spalovna nejen odpad spalováním likviduje, ale využívá ho současně energeticky. Bude to nějak zohledněno v ceně za přivezený znojemský odpad?

Kníže Potěmkin má ve Znojmě následovníky

Vždy, když se začne ve Znojmě mluvit o dalším ročníku Okurkových slavností, připomene mi to selhání vedení města v prvních porevolučních letech, kdy zcela rezignovalo na místní ekonomický vývoj, jehož důsledkem bylo vytunelování podniků ve prospěch chamtivých jednotlivců. Typickým příkladem oné divoké privatizace je právě znojemská konzervárna, která přinesla městu světový ohlas, což se následně žádnému znojemskému podniku nepodařilo.

Současná radnice a její kulturní zařízení Znojemská beseda se pokouší po potěmkinovsku budit dojem, že Znojmo je stále okurkářskou metropolí, k čemuž mu dopomáhá skutečnost, že výrobky s názvy Znojemské okurky jsou na trhu, leč jsou už několik let vyráběny v mimoznojemských konzervárnách. Jinými slovy, na někdejší věhlas znojemské okurkářské tradice vydělávají jiní. Vedení města to, jak se zdá, nijak zvlášť nevzrušuje. Aby nemělo stále před očima důkaz vlastní neschopnosti, nechalo vybrakované konzervářenské objekty zbourat, čímž považují trapný problém za zametený pod koberec.

Na druhou stranu konzervářská výroba není až tak jednoduchá, jak by se na první pohled mohlo zdát. Je závislá, jako každá zelinářská výroba, na příhodných produkčních podmínkách, musí se umět vyrovnat s nedostatkem i nadprodukcí suroviny, a hlavně zajistit svým zaměstnancům práci na celý rok.

Bud'te ale klidní, o ničem takovém se samozřejmě při Znojemských okurkových slavnostech mluvit nebude.

Osudy monumentů Socha Svobody

Patrně nejznámějším monumentem světa je socha Svobody v New Yorku. K jejímu zrodu se spojil duch politický, umělecký, konstrukční i žurnalistický.

Na počátku druhé poloviny 19. století (1865) na sešlosti přátel právníka, básníka, literáta i opozičního politika, odpůrce otroctví Édouarda Reného de Laboulaye nadhodil hostitel myšlenku zhmotnění spojení Francouzů a Američanů v boji proti Britům, jež položilo základ americké nezávislosti. Markýz Laboulaye příkladem Spojených států mířil na represivní vládu Napoleona III.

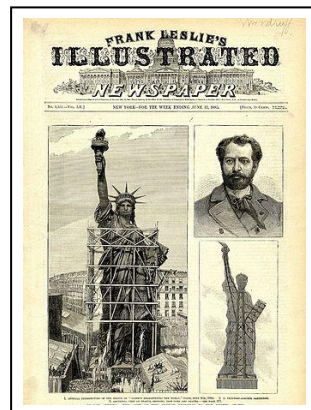

Mezi hosty osvětleného markýze byl i sochař Frédéric Auguste Bartholdi, který nosil v hlavě sen o vytvoření monumentálního díla, který by se stal novověkým divem světa, jakým byl v dávných dobách Kolos na ostrově Rhodos. Měl představu, že by taková socha mohla stát při ústí právě dokončeného Suezského průplavu. Při následné cestě do Spojených států si v newyorském přístavu všiml ostrůvku s pevností. Okamžitě ho napadlo, že to je ideální místo pro sochařské dílo.

Oprášil své staré studie pro Egypt, vytvořil sádrový model, který nechal rozřezat na díly a následně je zvětšoval do zamýšlené velikosti. Jednotlivé díly pak byly zavěšovány na ocelovou konstrukci, kterou navrhl konstruktér Gustav Eiffel. Bylo dohodnuto, že Francouzi zajistí vytvoření sochy, Američané

stavbu podstavce. Práce šly pomalu a hrozilo propásnutí termínu 1876, stého výročí vyhlášení nezávislosti. Francouzi poslali do New Yorku alespoň ruku s pochodní, která se stala atrakcí Světové výstavy ve Filadelfii. Dva roky nato byla na výstavě v Paříži vystavena hlava sochy (viz obrázek vpravo). V červnu 1884 byla socha v Paříži dokončena a předána velvyslanci USA. Následně byla rozřezána na 350 dílů a ve 214 bednách dopravena přes oceán. Strůjce myšlenky markýze Laboulaye se toho nedožil.

V New Yorku ale stále nezačala stavba podstavce pro sochu. Důvod? Nebyly peníze. Do projektu v této fázi vstoupil novinář Joseph Pulitzer, jenž v novinách New York World rozjel obrovskou sbírkovou kampaň, která záhy vynesla potřebných sto tisíc dolarů.

Socha byla slavnostně posvěcena 28. 10. 1886. Ceremoniálu předsedal prezident USA Grover Cleveland.

Socha je vysoká 46 metrů, s podstavcem 91 metrů. Je zhotovena z ocele, betonu, žuly. Měděný plášť má sílu 2,4 mm. Sedm hrotů v koruně symbolizuje sedm oceánů a sedm světadílů. Kniha s nápisem JULY IV MDCCCLXXVI odkazuje na Deklaraci nezávislosti.

Dokument vlevo: *Propagace sochy na stránkách dobového tisku. Konstrukce monumentu a jeho autor, sochař Bartholdi.*

Po světě existuje bezpočet kopií sochy Svobody. Ke stému výročí francouzské revoluce 1889 darovali Francouzi žijící v USA repliku sochy Paříži. Stojí na Labutím ostrůvku uprostřed Seiny. Svou sochu Svobody má i Las Vegas, Tokio, Štrasburk a také vítá motoristy na kruhovém objezdu u jihomoravského Rousínova.

Vážení a milí čtenáři Rojnosti, rád uvítám také vaše názory, souhlasné i nesouhlasné.

Předchozí čísla Rojnosti jsou na webových stránkách <http://www.jiri.cmunda.roupec.sweb.cz/> v sekci Novinářská činnost – e-Rojnost

PhDr. Jiří C. Roupec

Adresa redakce: roupec.jiri@volny.cz